כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות

בסודשיח

בס"ד ■ יום רביעי ■ פרשת וישלח ■ י' כסלו ה'תשע"ד ■ 13.11.2013 ■ גליון מס' 249

תפוצה לכל קהילות ישראל

"22 שנה הייתי נשואה לערבי מוסלמי"

אם מי מבין חברי הכנסת הדתיים (לפחות) היה מתעניין במשרד הפנים, במרשם האוכלוסין, כמה יהודיות נישאו באופן רשמי לבני מיעוטים, קרי ערבים מוסלמים, בשלוש השנים האחרונות, שנתו הייתה נודדת מעיניו למשך כמה שבועות. הקשרים הללו נרקמים גם עם בנות ממשפחות המכונות חרדיות, וקשה להבין לאן נעלמו הרבנים, העסקנים וההורים בראש וראשונה? הסיפור המובא להלן אינו חדש, הוא רק תזכורת. הסיפורים החדשים גרועים ממנו. רח"ל.

גדלתי במסגרת משפחתית מאוד רעועה. הוריי היו שרויים כל העת בסכסוכים בינם לבין עצמם. הם לא שמו לב אליי, לא העניקו לי כל יחס ואפילו לא ידעו אם אני הולכת ללימודים. ואז, יום אחד פגשתי בו. הוא זיהה בי את המצוקה הקשה שממנה באתי. הוא הרעיף עלי מתנות, בגדים ותכשיטים. הייתי מאושרת. סוף סוף יש מי שמשקיע בי. כשהוא הציע לי להינשא לו והבטיח לי בית - הסכמתי מיידית. אמרתי לעצמי: מי ירצה להתחתן איתי כשאני באה ממשפחה כזאת.

לאחר הנישואין, שבמהלכם הודיע לי בית הדין המוסלמי כי מהיום ואילך אני מוסלמית, השתנו פניו אליי בבת אחת. הוא הותיר אותי כלואה יום ולילה בבית. כששאלתי אותו לפשר ההתנהגות הזו, הוא אמר לי: זהו. עכשיו את נשואה ואסור לך לצאת. מאוחר יותר הוא החל להפליא בי מכות כל אימת שהחליט שאיני יודעת להכין לו אוכל כראוי.

כשנודע להוריי שנישאתי לערבי, הם ישבו עלי לשכנעני ומאז לא רצו יותר להכיר בי. הם הורו לאחיי ולאחיותיי לא לדבר עמי ולא ליצור עמי כל קשר. ידעתי שגם אם ארצה ואצליח לברוח, לא יהיה לי לאן. לא היה לי לאן לחזור. לא היה לי איש בעולם מלבד בעלי הערבי.

כשילדתי את בני הבכור, הודיע לי בעלי כי לפי המסורת המוסלמית הילד ייקרא על שם הסבא. כשילדתי את בתי, הוא ובני משפחתו גם קבעו מה יהיה השם אך אני, בבית החולים, בתעודת הלידה, הוספתי גם שם יהודי. עם שובנו מבית החולים, אחותו מסתכלת בתעודת הלידה ומתריסה כנגדו: מה זה? נתת לילדה שלך שם יהודי?

ניסיתי קצת להתגונן באומרי שנתתי לה גם שם ערבי. אך הוא בתגובה התנפל עלי במכות אכזריות. התינוקת הייתה על הידיים שלי וילדי הקט אוחז בי ובוכה בקול והוא מכה אותי באגרופים ובבעיטות. באותה שעה עמדו והביטו במתרחש הוריו, אחיו, אחיותיו. איש מהם לא ניסה להרגיעו ולהצילני או לפחות לקחת את התינוקת מידי. הם רק אמרו לו: תרביץ לה, שתראה מה זה. ואז, כשכולי כואבת, מיוסרת ומושפלת עד עפר, הוא אמר לי: עכשיו תכיני לנו קפה ועוגיות ואחר-כך נראה מה נעשה.

משך כל הזמן הזה ניסיתי לחזור למשפחה שלי אך לא הצלחתי כי המשפחה לא רצתה להכיר בי ולא לשמוע אודותיי. בשלב מסוים, לאחר שכבר ילדתי את ילדי הרביעי, הוא אימץ לעצמו שיטת ענישה חדשה כלפיי. אחת לכמה זמן, הוא היה לוקח את הילדים ומסיע אותם להוריו למשך חודש ימים. זה היה העונש שלי. לא לראות את הילדים.

בשלב מסוים הוא גם החליט שעלי להוליך את הכבשים במעלה ההר. כדי שכולם יראו את היהודייה רועה את הכבשים.

עוד בעיתון

ניתן לעבור לכתבה הרצויה ע"י לחיצה על שמה.

מצבת קבורת רחל
מותה הטרגי של רחל, לאחר שסוף סוף זכתה להיכנס לארץ, וסוף סוף נתמלאה משאלתה והיא זוכה...
המשך בעמ' 3

שו"ת קיץ
ילדים קטנים ותינוקות נדבקים בחורף ממחלות התקופה. האם קיימת איזושהי מגבלה במתן תרופות לתינוקות וילדים בשבת?...
המשך בעמ' 3

סיפור לשבת
פנינים משולחנו הט' בסעודת מלוה מלכה פרשת חיי שרה, של האדמו"ר המקובל מפוריסוב, רבי עקיבא רבינוביץ' שליט"א...
המשך בעמ' 4

שביבים
■ מים מארץ ישראל
■ תשובות לשאלות ע"י דייני בית ההוראה המרכזי
■ תגובה על "צער הרווקות"
■ בלפור והאינדיאנים
המשך בעמ' 5

כשהילדים גדלו, הוא רשם אותם לבתי ספר מוסלמים. יום אחד, כשבתי הייתה בת 15, הוא חשד שאני מזכירה לה שהיא בת לעם היהודי ומדברת עמה על כך מאחורי גבו. ואז הוא גמר אומר להוציאה מרשותי. הוא לקח אותה להורים שלו והודיע לי כי הוא מנתק אותה סופית ממני. התקשרתי לשם וביקשתי לדבר עם הבת שלי. אחותו שהרימה את הטלפון, אמרה: על מה את מדברת. אין לך בת.

לא ידעתי מה לעשות עם עצמי. הייתי מאוד מבוהלת. חשבתי שהם רצחו אותה. ירדתי לקומת הכניסה של הבית, מבוהלת כולי, ואמרתי לו שאני עומדת על כך שאני רוצה לדעת מה קורה עם בתי. בתגובה, הוא קם ממקומו בחמת זעם, וכשרצח בעיניו, הוא ניגש למטבח ונטל בידיו שני סכינים לשחיטת בקר באורך חצי מטר והחל להשחיזם כשהוא מסנן לעברי: "זה הסוף שלך". הילד הקטן שלי החל לבכות ולצרוח: "אבא, די. אבא, די", אבל הוא היה בשלו. עמדתי על מקומי. הייתי מאובנת מרוב פחד.

באותו רגע פתאום נשמעה צפירה מתמשכת של רכב מחוץ לבית. חבר שלו חיכה לו שייצא אליו. הוא הניח את הסכינים ואמר: תעלי עכשיו למעלה ואחר כך אני כבר אגמור איתך את החשבון.

תפסתי את הילד שלי, שמתי עליו מעיל, לקחתי תיק, מבלי לדעת מה יש בו בדיוק וברחתי מהדלת האחורית של הבית. הבית שלנו היה על גבעה ללא כל תשתית של חשמל. רצתי כל עוד נפשי בי מבלי לדעת לאן.

חושך עז שרר בחוץ והוא סיפק לי את ההגנה הטובה ביותר. ידעתי היטב שאין לי משפחה ואין לי שום כתובת לאן להגיע אבל ידעתי גם שעלי לברוח. זהו. אסור לי להישאר כאן יותר. באיזשהו שלב הגעתי לבית ערבי, באמצע שום-מקום. נקשתי בדלת ולמכרתיל להם סיפור שאילתרתי במקום. ביקשתי שיעשו לי טובה ורק יסיעו אותי לכביש הראשי. הם האמינו לי והסכימו לעשות לי את הטובה הזאת. בכביש הראשי, עצרתי מונית ועמה נסעתי לאחותי בנתניה.

בשעה אחת וחצי לפנות בוקר, נקשתי בדלת של בית אחותי אשר קיבלה את פניי בצורה צוננת והבהירה לי כי אוכל להישאר כאן רק הלילה , שכן, אינה מחפשת צרות. למחרת, בשש לפנות בוקר, יצאנו. יצרתי קשר עם מוקד חירום לנשים מוכות ונאספנו למקלט לנשים.

כשבועיים לאחר מכן, בעקבות התערבות המשטרה, בתי חזרה אליי. כשבתי הגיעה וראיתיה לראשונה, נגלתה לנגד עיניי ילדה מבוהלת ומפוחדת. חודשיים חלפו עד שהיא החלה לדבר שוב. מרוב פחד, היא לא יכלה לדבר. שמונה חודשים התרוצצנו ממקלט למקלט והמצב היה בלתי נסבל.

יום אחד אני רואה מודעה קטנה בעיתון על ארגון יד לאחים שמציל נשים מכפרים ערביים. אני מתקשרת למספר הטלפון שהופיע שם ועונה לי ציפורה. מיד לאחר השיחה, היא מגיעה אלי ואנו נפגשות. היא מעבירה אותנו לבית מלון, ומאז נוצר עמה קשר יומיומי.

יד לאחים שכר עבורי דירה בבני ברק והפעילות המסורות דאגו לצייד את הדירה, בתנור, במקרר, במיטות, במגבות, בשמיכות ובכל טוב. עם ההורים שלי לא היה לי שום קשר אבל קיבלתי אבא ואמא חדשים. הפעילות הנפלאות של יד לאחים.

זמן קצר לפני חג הפסח, שאלה אותי ציפורה, איפה תהיי בחג. אמרתי: אני לא יודעת. היא אמרה לי: את והילדים יוצאים לשבעה ימים לבית מלון. עבורי זה היה כמו יציאת מצרים. קשה לי לתאר את תחושת החירות והדרור שחשתי אחרי כל כך הרבה שנים של סבל ומכאוב שבמהלכן לא אני ולא ילדיי טעמנו טעם של חג.

ב"ה התחלנו להתאקלם בבני ברק וילדיי נשלחו לבתי ספר. ואז, יום אחד, הוא איתר אותנו. הוא ארב לילדה בצאתה מבית הספר וחטף אותה. כשראיתי שהילדה לא מגיעה, הבנתי מיד והלכתי למשטרה. לא היה פשוט להוציא ממנו את הילדה. יד לאחים שכרו עבורי שני עורכי-דין מומחים שהוציאו צו להוצאת הילדה. חלפו חודשיים עד שהילדה חזרה ועוד זמן רב חלף עד שהיא השתחררה מהטראומה שחוותה.

לפני כשנה, תודות למאבקים משפטיים לא קלים שניהלו אנשי יד לאחים, קיבלתי מהבעל הערבי גט רשמי. הבן הקטן שלי חגג את בר המצווה שלו כדת משה וישראל. ב"ה הוא יצא מהכפר בהיותו ילד קטן כך שהוא מרגיש את עצמו יהודי לכל דבר. הקשר עם שני הבנים שלי שנותרו בכפר הערבי נותק ואיני יכולה יותר ליצור עמם קשר.

אני עצמי מודה להל' על היום שבו הכרתי את יד לאחים וקיבלתי משפחה מחדש. עם זאת, אני יודעת שעדיין יש נשים רבות יהודיות הכלואות וסובלות בכפרים הערביים. אני פונה אליכם מעומק לבי, אנא, עזרו גם להן לצאת מהשבי.

רבה הראשי של צפת, הרב שמואל אליהו שליט"א העיד:

"אני מכיר את סיפורה האישי הכואב של שרה מקרוב. כמו כן, הייתי עד למספר רב של מקרים של הצלת בנות ישראל שנפלו שבי בידי נכרים באזור צפת. הנחישות שבה פעלו במקרים אלו אנשי יד לאחים, תוך כדי חשיבה על כל פרט ופרט, מעוררת בי הערכה גדולה כיוון שמדובר כאן בהצלת נפשות כפשוטו ממש. בשביל פעילות כזאת של פדיון שבויים, כאשר צריך, מותר למכור ספר תורה".

מקווה שהסיפור חדר ללבכם כמו שהוא חדר ללבי. ולסיום, לפני מספר חודשים שמעתי איש אחד שסיפר על עצמו כאשר שמע סיפור זהה לזה של שרה. בסוף הסיפור הוא אמר שמאז ששמע שדברים כאלו קורים, כל פעם שהוא נוסע עם משפחתו לדרום והוא רואה נשים בדואיות רועות צאן, הוא חושב שיכול להיות שהן יהודיות ושהן רוצות לצעוק לו בכל רגע "אדוני, תציל אותי" אבל הן לא יכולות. לכו תדעו...

מצבת קבורת רחל

/ הרב יעקב הלוי פילבר

מותה הטרגי של רחל, לאחר שסוף סוף זכתה להיכנס לארץ, וסוף סוף נתמלאה משאלתה והיא זוכה לבן השני שהיא כה ייחלה לו, ודווקא אז היא מתה. מותה זה מסמל את חייה הטרגיים של רחל שלא ראתה נחת בחייה מאז ילדותה, כבר בילדותה נתייתמה מאמה כמו שמדייקים מהכתוב: "ותרץ ותגד לאביה", ואומר רבי יוחנן (מדרש הגדול): "לעולם אין אשה רגילה אלא לבית אמה וכאן כתוב ותרץ לאביה? אלא שמתה אמה".אבל גם ביתמותה אין היא מלקקת דבש, אלא כבר כילדה היא יוצאת לרעות עם צאן אביה בעוד אחותה הבכירה יושבת בית ומקבלת הכל מן המוכן. שעה אחת של נחת הייתה לרחל בפגישתה הראשונה עם יעקב, היא זוכה למלוא החיבה והאהבה, אולי היתה זו התקופה היחידה בחייה בה זכתה לקורת רוח. אבל כבר מרגע שיעקב מציע לרחל נישואין מתחילות הבעיות, "אמר לה: הינשאי לי, אמרה לו: הן, אבל אבי רמאי ולא תוכל לו, אמר לה: אחיו אני ברמאות. אמרה לו: אחות מבוגרת ממני יש לי שמא יכניסה אבי לך, מסר לה יעקב סימנים כדי שלא ירמה אותו אביה לבן". אלא שרחל סיכלה את עצתו, כשהכניס לבן את לאה חששה רחל שאחותה תתבייש, עמדה ומסרה לה בחשאי את סימניה. וזהו שכתוב: "ויהי בבוקר והנה היא לאה" - וכי עד עכשיו לא הייתה לאה? אלא בגלל אותם סימנים שמסר לרחל והיא מסרה אותם ללאה לא היה יודע עד שעה זו.

זו היתה תכונתה של רחל שהקדימה טובת אחרים לטובתה, עד כדי נכונותה לוותר אפילו על בחיר לבה שכה אהבה ובלבד שלא לבייש את אחותה. ועל המעשה הזה שילמה אח"כ רחל מחיר כבד בחיי הנישואין שלה, בפער שבינה לאחותה, בעוד היא עקרה יולדת אחותה ליעקב ארבעה בנים מוצלחים, פער המביא את רחל לקנאה והתפרצות באמירה ליעקב: "הבה לי בנים ואם אין מתה אנכי". ודבריה הבוטים של רחל לא עמדו לאהבתו של יעקב לרחל והוא מגיב ואומר אליה בחרון אף: "התחת אלקים אנכי אשר מנע ממך פרו בטן", תגובה הזוכה לביקורת מבורא עולם: "אמר לו הקב"ה כך עונין את המעיקות". וככל שלאה מוסיפה ללדת כך שומעת רחל בסביבתה "שהכל מרננין אחריה ומחרפין אותה ואומרים: אילו הייתה רחל כשרה היה יולדת", ועל כן כשלבסוף נולד יוסף אומרת רחל: "אסף ה' את חרפתי", וכל החרפה הזו באה לה רק מפני טוב לבה. דאגה נוספת של רחל לטובת האחר מוצאים אנו גם בגניבת התרפים של אביה, שעשתה זאת כדי להכרית עבודה זרה מבית אביה (רש"י), ולפי רבנו חננאל: "לגרום לאביה לחזור בו שיאמר אלוהים הגנוב אין בו ממש". וגם כאן הכוונה הטובה של רחל הייתה בעוכריה, והיא שגרמה ליעקב לומר ללבן: "עם אשר תמצא את אלוהיך לא יחיה", ופרש"י: "ומאותה קללה מתה רחל בדרך".

אך לא רק בחייה אלא גם במותה לא זוכה רחל לכבוד הראוי לה, אין היא נקברת בקבורת האמהות, ואפילו לא בבית לחם, אלא בדרך אפרתה, ועל כך שאלו במדרש: "מה ראה אבינו יעקב לקבור את רחל בדרך אפרתה, אלא צפה ברוח הקודש שעתידין הגלויות לעבור שם לפיכך קברה שם כדי שתבקש רחמים עליהם" ורש"י (בראשית מח ז) מוסיף שהדבר נעשה על פי ציווי הקב"ה עצמו, שכך אמר יעקב לבנו יוסף: "אבל דע לך שעל פי הדיבור קברתיה שם ולא הולכתיה אפילו לבית לחם להכניסה לארץ שתהא עזרה לבניה כשיגלה אותם נבוזראדן והיו עוברים דרך שם, יצאה רחל על קברה ובוכה ומבקשת עליהם רחמים, שנאמר: 'קול ברמה נשמע, רחל מבכה על בניה', והקב"ה משיבה: 'יש שכר לפעולתך נאם ה' ושבו מארץ אויב'". גם כאן אפילו בקבורתה רחל מוותרת בשביל טובת האחרים. ומפני התכונה הזו הייתה "רחל עיקרו של בית" (ב"ר עא ב). לאה שנתנה לאומה את הכהונה והמלכות נתנה לאומה את ההווה, את ההווה החומרי (מלכות), ואת ההווה הרוחני (הכהונה), ואילו רחל דואגת לעתידה של האומה, כמו שאומר לה הקב"ה: "יש שכר לפעולתך נאם ה'... ויש תקוה לאחריתך".

שו"ת קיץ

הרב שבתי יגל / הכולל הקהילתי רעננה

רחל הכהן וולמרק מלונדון שואלת: ילדים קטנים ותינוקות נדבקים בחורף ממחלות התקופה די מהר, והם סובלים יותר מהמבוגרים גם בגלל אי יכולתם להצביע על תחושותיהם וכיו"ב. האם קיימת איזושהי מגבלה במתן תרופות לתינוקות וילדים בשבת?

תשובה: בכל סוגי התרופות הניטלות בפה, או כגון טיפות אף אוזן ועיניים, והן ב"נרות" - אין הגבלה, אך במשחות-יש הגבלה, וכדלקמן.

ביאור: איתא ברמ"א[א] דקטן חשיב כחולה שאין בו סכנה, ונחלקו הפוסקים האם רק לענין צרכי אכילה אמרינן כן[ב], או דהוא הדין לכל צרכי הקטן[ג], ולהלכה נפסק דקטן חשיב כחולה שאין בו סכנה לכל צרכיו[ד] הנצרכים לו מאד[ה].

ומכיון שמבואר במשנה ברורה[ו] דחולה שאין בו סכנה רשאי ליטול תרופות לרפואתו (אף ללא שינוי) א"כ כל קטן שיש לו מקצת חולי, אף דלא הגיע לגדרי חולה שאין בו סכנה הרגילים, חשיב כחולה שאין בו סכנה, ואין הגבלה לתת לו תרופות לרפואתו.

וכן ילד שעפ"י הוראת הרופא יש לתת לו ויטאמינים מדי יום ביומו, מותר לתיתם לו גם בשבת[ז].

ולענין עד איזה גיל נחשב כקטן לענין זה, בשו"ת מנחת יצחק[ח] כתב דעד גיל 9 חשיב לענין זה כקטן, והכל לפי הענין, וכגון מה דמופיע בספר שלחן שלמה[ט] הוראת הגרש"ז זצ"ל לגבי הצטננות קלה, דעד גיל שתיים-שלוש חשיב כחולה שאין בו סכנה, וגם בכך הכל לפי הענין ולפי ראות עיני המורה והרופא.

כל האמור לעיל נכון הן לגבי תרופות הניטלות בפה, והן לגבי טיפות

אף אוזן ועיינים, אך תרופה שהיא משחה הנמרחת על הבשר, אין בכך היתר כיון דהוי בכלל מלאכה דאורייתא של ממרח, ועיין האופן המותר בספר שש"כ פרק ל"ג סעיף י"ד ובהערה ס"ג.

תינוק שיש לו הפרעות במערכת העיכול, פעמים דחשיב משום כך כחולה שיש בו סכנה[ו].

ועיין עוד בענינים אלו בספר שמירת שבת כהלכתה חלק א' פרק ל"ז.

א - סימן שכ"ח סעיף י"ז.
ב - תהילה לדוד סימן שכ"ח ס"ק כ"ד.
ג - כן מבואר בביאור הגר"א לש"ע שם.
ד - שו"ת מנחת יצחק חלק ד' סימן קכ"ד, וכן פסק בשש"כ ח"א פרק ל"ז סעיף ב'.
ה - מ"ב סימן רע"ו ס"ק ו'.
ו - סימן שכ"ח ס"ק קכ"א.
ז - שש"כ שם סעיף ד'.
ח - חלק א' סימן ע"ח.
ט - סי' שכ"ח הערה פ"ד.
י - עיין בדברי החזו"א סימן נ"ט ס"ק ד'.

סיפור לשבת

{פנינים משולחנו הט' בסעודת מלוה מלכה פרשת חיי שרה, של האדמו"ר המקובל מפוריסוב, רבי עקיבא רבינוביץ' שליט"א, שהירבה לספר על הרה"ק רבי ישכר דב מבעלז זי"ע. ללא עריכה}

הרה"ק רבי אהרן מבעלז זי"ע נהג לומר בשם אביו, הרה"ק רבי ישכר דב זי"ע, שאביו פסק שבארץ ישראל נהיה לילה חמישים דקות לאחר השקיעה. וסיפר את המעשה הבא:

יהודי אחד בא לפני הגרי"ח זוננפלד זי"ע ובידו ספר שכתב על שיטת רבנו תם וביקש את הסכמתו. אמר הגרי"ח זוננפלד זי"ע: אפשר שלעניין הלכה הצדק עמך, אולם בוא עימי החוצה, שא עיניך השמימה וראה כי לילה הוא!

כך סיפר הרה"ק רבי אהרן מבעלז זי"ע.

*

יהודי אחד הוצרך לחתן את ילדיו, אך היה שרוי בעוני ובדחקות. בצר לו. פנה אל הרה"ק רי"ד מבעלז זי"ע וסיפר לו שעליו לחתן את ילדיו ואין בידו מאומה. שאל אותו הרה"ק הנ"ל: היש לך בבית משהו? נענה האיש ואמר: אין בביתי מאומה זולתי שעועית. אמר לו הרה"ק: בַּשֵּׁל אפוא את השעועיות, צא השוקה ומכור אותן! עשה האיש כך, בישל את השעועיות, יצא השוקה ומכרן. ומה הלאה? בא שוב אל הרה"ק הרי"ד מבעלז זי"ע ואמר לו: רבי, כך עשיתי. הרבי אמר לי לבשל את השעועיות ולמוכרן, ועשיתי כדבריו. ומה כעת? אמר לו הרה"ק: המשך ועשה כך שוב!

עשה האיש שוב כדברי הרה"ק, ומכר שעועיות עוד ועוד, וסופו שנתפרסם כבעל שעועיות משובחות בטעמן, שמו הגיע לשרים ולנגידים, והכל ידעו שהשעועיות שלו נדירות ונפלאות, מכל קצווי ארץ באו לקנות את שעועיותיו, והאיש התעשר עד מאד!

*

יהודי אחד בא מהעיר לייפציג אל הרה"ק מבעלז זי"ע. שאל אותו הרה"ק מבעלז אם בלייפציג יש חסידי בעלז. מאחר שבעיר לייפציג לא היו חסידי בעלז, לא ידע האיש מה להשיב. אמר לו הרה"ק מבעלז: אני אגיד לך מהו חסיד בעלז! יהודי שלומד שיעור בכל יום, והולך ומסתובב אצל יהודים לאסוף מעות עבור עניים. על כן רצה הרה"ק הנ"ל לדעת אם יש שם יהודים שכאלו!

*

הרה"ק רבי ברוך מסערט בעל 'מקור ברוך' זי"ע, שהיה חתנו של הרה"ק רי"ד מבעלז זי"ע, סיפר פעם לגיסו, הרה"ק רבי אהרן מבעלז זי"ע כי הרה"ק רי"ד זי"ע, אמר, שאפילו נתחייב אדם כרת, ר"ל, אם הולך ומסובב אצל יהודים לאסוף מעות עבור עניים, ברחבי העיר, הרי זה מכפר לו! אמר לו הרה"ק מבעלז: האמנם כך? ויהי לפלא בעיניו שלא שמע זאת מעולם, וביקש ממנו שיחזור ויספר את הדברים שוב, וחזר וסיפר את הדברים בשנית.

*

היה זה בתקופת מלחמת העולם הראשונה, כשכל הרבנים הוצרכו לברוח מבתיהם, ברח גם הרה"ק מבעלז אף הוא מביתו, והיה פעם בראצפערט ופעם במונקאטש. רשויות הצבא שהיו שם גייסו צעירים לצבא, והיהודים, אשר לא רצו לשרת בצבא הגויי, שם הכל היה טרף, ברחו מהגיוס לצבא והתחבאו. כך התקבצו צעירים רבים אצל הרה"ק מבעלז זי"ע, אשר היהודים כינו אותם ה"טמירים ונעלמים" כלומר, המסתתרים. פעם נודע לרשויות הצבא שאצל הרה"ק מבעלז זי"ע מסתתרים "הטמירים והנעלמים", והגיעה ידיעה, שעתידים לבוא ולגייסם, והכל מיהרו לברוח על נפשם, זולת עשרה צעירים שלא יכלו לברוח. כשהגיעו השוטרים הצבאיים, באו ואסרו את אותם עשרה צעירים. היה שם יהודי אחד,שהרה"ק מבעלז זי"ע הורה לו לנסוע לעיר המלוכה, וינה, ולומר לשליטים שהוא - הרבי מבעלז מצווה לשחרר את היהודים האסורים! לשון זו הייתה לשון חמורה מאד לאומרה לשליטים באותם ימים: הוא מצווה? מה פירוש הוא 'מצווה'? אולם מאחר שהצדיק אמר כך, והאיש ההוא היה מחסידיו הגדולים ונאמנים עליו דברי רבו. אותו חסיד לא ידע לדבר אף מילה בלשון הנכרים, על כן הורה לו הצדיק לקחת איתו איש אחד ממכריו למען יתרגם את דבריו, ואף אמר לו שלא ידבר עימו אלא בביתו של השליט ולא במשרדו, ורק שם יאמר לו - למתרגם - את הדברים שעליו לתרגם. בדרכם, שאל המתרגם את החסיד הנאמן, מה עליו לומר לשליט, אולם החסיד אמר לו: רק כשנגיע לביתו אגיד לך את אשר עליך לומר. הגיעו השניים לביתו של המושל, והחסיד אמר לידידו המתורגמן לומר לשליט, כי הרב ציווה לשחרר את כל היהודים! הייתה זו לשון חריפה והיה דרוש אומץ רב כדי לדבר כך למושל, אולם כך הורה לו הצדיק, ולא הייתה לו ברירה.

המשך בעמוד הבא...

כעס השליט כעס רב: אילו מין דיבורים הם אלו? הוא מצַוֶּה? פתח המושל בצעקות, ואמר לשניים ללכת. לא חלף זמן רב, שלח המושל את המשטרה להביא לביתו את שני היהודים שהיו אצלו קודם לכן. נבהלו השניים, מי יודע מה יעוללו להם כעת? האם גם אותם יאסרו? אולם לא הייתה להם ברירה, והוצרכו להתייצב לפני המושל. בבואם, אמר להם השליט: ראו-נא, מסכים אני לשחרר שלושה- ארבעה יהודים מתוך הקבוצה. שמע החסיד כך, ואמר: לא! הרב ציווה לשחרר את כולם! כשראה המושל שהם מתעקשים, הורה לשחרר את כל היהודים הכלואים.

מה התברר? כאשר שילח המושל את שני היהודים מעל-פניו, בכעס, הלך וסיפר לאשתו על דבר החוצפה הזו, שהרב מבעלז "ציווה" לשחרר את היהודים! נענתה אשתו ואמרה לו: הלא שמעת בוודאי על הצדיק של היהודים שהיה כאן אצלנו... ואכן, היה שם קודם לכן הרה"ק רבי ישעיה'לה מקרעסטיר זי"ע, אשר חולל מופתים גדולים, כל אחד יודע שלא כדאי להתחיל ולהתעסק עם הרבנים הללו, אינני רוצה צרות כאן, ואם אין בכוונתך לשחרר את אותם יהודים עצורים, רצוני ללכת מכאן! כששמע המושל את דבריה התקיפים של רעייתו, הבין שאין לפניו ברירה, על כן ויתר והורה לשחרר את כל העצורים...

כאמור, בימי מלה"ע הראשונה, כשכל הרבנים נאלצו לברוח ולהסתתר, ברח גם הרה"ק מבעלז אף הוא. בדרכו, הגיע למקום אחד, ואז הגיע מברק, שהיה כתוב בשפה של הגויים. הכל דאגו מה כתוב במברק זה, מי יודע איזו ידיעה יש בו. שאלו, מי יודע לקרוא את הכתוב במברק, אם יש להמשיך ולברוח אם לאו, ואיש לא ידע להבין את הכתוב בו. לאחר זמן, הגיע אברך אחד ואמר שהוא יודע לקרוא את השפה הזו. תמה הרה"ק מבעלז ושאל אותו: מהיכן יודע אתה שפה זו? וכי אביך הניח לך ללמוד שפה של נכרים? כל כך נזדעזע אותו צדיק, שלא הניח לו לקרוא את המברק, ויתר על ידיעת המצב המלחמתי, ורק רתח ותמה: כיצד יתכן שאברך יידע שפה של גויים? מכאן יש לנו ללמוד עד כמה יש להיזהר בכל העניינים הללו.

שביבים / שאול שיף

מים מארץ ישראל

מסופר בשמו של הרה"ק רבי מאטיל מסלאנים זצ"ל:

מעשה שהיה אצל הרה"ק בעל "בת עין" זי"ע (שביום י"ב כסלו הילולא דיליה), שאחר שכבר היה בדעתו ובמחשבתו לעלות לארץ ישראל ועדיין לא סיפר זאת לאף אדם. בא לבקר את הרה"ק רבי אהרן מזיטאמיר (בעל תולדות אהרן) שהיה חולה. אמר לו רבי אהרן: הנה אני חולה ואמרו לי שאני צריך לשתות מים מארץ ישראל לרפואתי, וכיון שברצונך לעלות לארץ ישראל וראשך ומחשבתך כבר שם, אם כן, הרי אתה כאילו כבר בארץ ישראל ועל כן קח מים ושתה קצת ותיתן לי את השיריים וזה יהיה נחשב כמים מארץ ישראל ואשתה אותם לרפואה. וכך היה.

(מתוך גיליון "לאור באור החיים".)

להלן אוסף מקרי של תשובות לשאלות ייחודיות שניתנו על ידי דייני בית ההוראה המרכזי, שעל-יד "מכון ירושלים לדיינות":

האם מותר לשחק שח בשבת?

תשובה: השבת חמדת הימים ולעונג רוחני ניתנה, כדי שיהיו בני ישראל עוסקים בתורה, במקרה שהדבר נצרך לצורך רוגע נפשי וכד', או לילדים פחות בגיל בר מצוה, מותר לשחק בשח-מט, אולם יש להזהר לאחר גמר המשחק שלא לסדר את המשחק לפי צורותיו אלא להכניסו בצורה שאינה מסודרת [כדי שלא יהיה איסור "בורר".

מניין נשים בשבת

שאלה: הוזמנתי לבת מצוה משפחתית. יתקיים שם מניין נשים ויקראו לתורה את בת המצוה ונשים אחרות. האם הדבר אסור הלכתית?

תשובה: בשו"ע או"ח סי' רפב סעי' ג' כתב, כי אשה אינה עולה לתורה מפני כבוד הציבור. וברור גם שלא מועיל על כך מחילה (ראה פרי מגדים סי' קמא ס"ק א', וכן בברכת אברהם מגילה כג,א). אולם המדובר הוא שם בעליה לתורה במנין של גברים. בזמנו עדיין לא העלו על דעתם שיבוא דור שהשאלות יהיו האם ניתן לעשות מנין לנשים... אולם, אין ספק, כי הדבר אסור. אין דבר כזה שנקרא מנין נשים, מלבד קריאת המגילה ששם הנושא הוא "פירסומא ניסא". ואם כך, הרי אסור לקרוא בתורה שלא במנין. ולכן ברכות העולות לתורה במנין כזה הן ברכות לבטלה, כלומר, חשש איסור דאורייתא, (ראה ברמב"ם פרק י"ב מהלכות שבועות הלכה ט'). ואסור לענות עליהם אמן. (או"ח רטו סעי' ב'). וזאת מלבד האיסור בקריאה בתורה עצמו שהוא נקרא ללא "ציבור".

שבעה קרואים לתורה בחול

שאלה: עשרה אסירים בבית הסוהר בחו"ל יש באפשרותם לקרוא בספר תורה רק באחד מימות החול (יש עליהם בשבת חובת קריאה בס"ת) או תשעה אסירים שיש להם ספר תורה ויש ביכולתם לצרף עשירי למנין (כגון רב בית הסוהר) רק באחד מימות החול (אין על היחיד חובה לקרוא בס"ת), האם ישנו פתח להתיר להם לקרוא בס"ת ביום חול את כל הפרשה עם שבעה הקרואים בברכותיה.!

תשובה: אין מקום להתיר לקרוא בימות החול.

מקורות: בערוה"ש סימן קל"ה ס"ו מבואר שבית כנסת שנאנסו ולא שמעו בשבת קריאת התורה, צריכים לחכות עד שבת הבאה ולהשלים

את הקריאה, ואינם יכולים לקרוא בשני וחמישי ובשאר ימות החול, משום שתקנת חז"ל היתה לקרוא קריאת התורה של פרשת השבוע, דוקא בשבעה קרואים ולא בשלשה, וגם תקנת חז"ל הייתה שבימות החול אין מושג של קריאת התורה של שבעה קרואים עכ"ד.

ומבואר, שאין שום מקום להתיר קריאת התורה של שבעה קרואים בימות החול.

תגובה על "צער הרווקות"

לכב' / מר שאול שיף / עורך ומו"ל "בסוד שיח"

שלום ורוב ברכות משמיים לאדוני.

לפני שאעיר הערתי, אקדים ואומר שאני נהנה, ונהניתי גם בעבר, מקריאה בעלון השבועי המגיע אלי במייל. בכל אופן הספור שכב' הביא ב"בסוד שיח" פר' תולדות אודות בנות ה"מעוכבות חיתון" בגלל שאין באפשרותן, ובאפשרות הוריהן, לתת לחתן היקר, התלמיד חכם וירא השמים, דירה בתחתונים, עורר אותי למציאת פתרון. כיון שאני לא בקשר הדוק כמו כב' עם גדולי ישראל, אבקש מכב' להעביר הצעתי ל"גדולים אשר בארץ המה", המעודדים את החתנים היקרים להתעקש על דירה וכל התנאים, מחיר היותם תלמידי חכמים ויראי שמים.

הצעתי היא שהבחורים יוותרו, זמנית, על הדרישה לדירה, הבנות "מעוכבות החיתון" יוכלו להתחתן והבעיה תפתר, זמנית. ועכשיו, הבחורים, שהם כידוע תלמידי חכמים ויראי שמים, יתפללו 265 פעם, כמנין 'יצעקה', לקב"ה שיתן להם דירה, והשם הטוב ודאי ישמע לצעקתם.הצעה זו יש לה סכוי להצלחה הרבה יותר מהמצב של היום, בגלל:

א. כשהבחירה באשה איננה לפי הממון שיש לה ולהוריה, אלא לפי האישיות שלה, זו התקדמות רוחנית, והקב"ה יהיה לו נחת רוח מזה.

ב. כשהתפילה תהיה משותפת, לבעל ולאשתו, סיכויה להתקבל טובים לאין ערוך, כי זכר ונקבה קרויים "אדם", ולא זכר לבדו או נקבה לבדה.

ג. ועוד רמוז בתורה שתפילת "זוג" עושה רושם, גם אם הקב"ה יענה לתפילת הבעל, כמו שכתוב בפרשת תולדות: "וַיֶּעְתַּר יִצְחָק לַי-הוָה לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ כִּי עֲקָרָה הִוא וַיֵּעָתֶר לוֹ יְ-הוָה וַתַּהַר רִבְקָה אִשְׁתּוֹ:" ויש להניח שהקב"ה יענה לתפילת ה"זוג" גם בפחות מ-265 פעם, אכי"ר. ברצוני להוסיף שהצעתי זו היא פרי נסיון מוכח. אני, בע"ה, חיתנתי 6 ילדים, מהם 4 בנות, לאף לא אחד מהם נתתי דירה, ולא התחייבתי לדירה, וב"ה ל... 3 מהם יש דירה שלהם, הקב"ה עזר, ו... 3 משלמים שכר דירה בכוחות עצמם, ולא נזקקים לעזרתי ב"ה. אודה לך מאד אם תעביר הצעתי לגורמים המשפיעים בעולם הבחורים ה"יקרים" ש... "הִזָּהֲרוּ בִּבְנֵי עֲנִיִּים שֶׁמֵּהֶם תֵּצֵא תּוֹרָה".

יעקב יואל שני סופר סת"ם

בלפור והאינדיאנים / ד"ר אברהם וולפנזון

פרופ' ארווין קוטלר, יהודי, חבר הפרלמנט הקנדי מטעם המפלגה הליברלית ואחד המומחים הגדולים בעולם למשפט בינלאומי, הגיע באחרונה לישראל לקבל תואר ד"ר כבוד.

ראוי מאוד לציטוט משפט חשוב אחד שאמר באותו ראיון: "במזרח התיכון יש אפרטהייד – נגד זכותה של ישראל להתקיים..."

באחד הראיונות אתו, סיפר פרופ' קוטלר, כי לאחר שנבחר לכהן כשר-המשפטים בקנדה, נפגש עם סטודנטים ילידי-קנדה, ממוצא אינדיאני, שלמדו משפטים - והם פנו אליו בבקשה שיסייע להם לחזק את זהותם ואת זכויותיהם. תשובתו היתה: "גם אני בא מעם קדום, עם שעדיין שוכן על אותה האדמה, מאמין באותה הדת, לומד את אותה תורה קדומה, מקשיב לאותם נביאים קדמונים, מדבר באותה שפה "אבאוריג'ינית" (=ילידית קדומה), נושא אותו שֵם (ישראל) כפי שנשא לפני 3,600 שנים; אז קַבָּלוּ ברכת 'ברוכים הבאים' מעם קדמון אחד לִמְשָׁנֵהוּ...".

דבריו היפים של פרופ' קוטלר הזכירו לי ויכוח שניהלתי עם עשרות סטודנטים פלשתינאים באוניברסיטה יוקרתית במדינת אוהיו (בארה"ב) לאחר שסיימתי להרצות שם ביום לימודים מרוכז, אליו הוזמנתי להיות פרופסור-אורח בנושאים ממדע-המדינה והיסטוריה פוליטית מודרנית. בסופו של אותו יום הזמינה האוניברסיטה סטודנטים ומרצים לקיים אתי דיון חופשי של שאלות ותשובות (מיידיות) בענייני המזרח התיכון. אולם ההרצאות הגדול היה מלא וגדוש, ואת שתי השורות הראשונות תפסו סטודנטים פלשתינאים, שהמטירו עליי שאלות רבות, ללא הפסק, במשך כשעתיים רצופות.

מאחר שעל כל שאלה היתה לי תשובה קולעת ומשכנעת (לא לדעתי, אלא, כנראה, לדעתם של יתר המרצים והסטודנטים, שמחאו כפיים אחרי כל תשובה שנונה, לדעתם) - נוכחו הפלשתינאים לדעת שהם "מפסידים בנקודות". לפיכך התייעצו בינם לבין עצמם, והטילו על המנהיג הראשי שלהם, סטודנט ותיק (לתואר שני) שלמד כבר חמש שנים באותה אוניברסיטה, ודיבר אנגלית רהוטה - לטמון לי פח רַטוֹרִי: הוא הציג בפני שאלה מורכבת, שנועדה להיות "שאלת ה-6 מיליון דולר", שתכשילני.

"ברצוני להציג בפניך שתי שאלות, ואבקשך לענות על שתיהן בבת אחת" - פתח ואמר:

"1. איזה צדק ומוסר יש בכך, שלוקחים ארץ שיש בה רק מיעוט יהודי קטן - ונותנים אותה לעם היהודי, שלא הגיע בהמוניו עד אז לארץ? מה הוא חשב לעצמו אותו בלפור? מה הצדק והמוסר בהצהרת בלפור משנת 1917?

"2. מה היית אומר, אדוני המרצה הנכבד, אילו היית אזרח ארה"ב, והיו באים 3 מיליון אינדיאנים, ואומרים: זוהי ארץ אבותינו - תנו לנו אותה כיורשיהם וממשיכיהם?"

תשובתי היתה מיידית: ב-1917 לא היתה קיימת אף מדינה עצמאית במזרח התיכון: לא מצרים, לא סעודיה, לא סוריה, לא לבנון ולא ירדן. כל השטח הגדול הזה היה נתון לשלטון תורכי עריץ. ב-1917 היה ברור, שהמזרח התיכון ייפול לידיהן של צרפת ובריטניה, מאחר שגרמניה ותורכיה הפסידו את מלחמת העולם הראשונה. השאלה היתה - מבחינת "הצדק והמוסר" ששאלת אותי - מה ייעשה באדמות אשר שוחררו מעול תורכיה.

"אילו הייתי בלפור" הייתי מציע, ש-99% מאדמות המזה"ת יינתנו לדוברי-ערבית באזור - מוסלמים, נוצרים, כורדים, דרוזים ועוד - ואילו 1% בלבד מכל השטח הגדול הזה (שזה, במפה הגדולה של המזרח התיכון המוצגת פה על הבמה, ארץ-ישראל משתי גדות הירדן) - אחוז בודד זה לתת לעם היהודי, שחי בארץ הזאת, יצר בה את התנ"ך, גורש מארצו לפני 2,000 שנה, ואין לו מולדת אחרת, והחלוקה הצודקת והמוסרית תהיה: 1% לעם היהודי המתפלל בכל יום "לשנה הבאה בירושלים" - וְיֶתֶר 99% לכל דוברי הערבית (כשפת אימם, כשפתם התרבותית והלאומית היחידה או העיקרית). אינני יודע אם בלפור חשב כך - אבל אם הוא היה חושב כך, הוא היה גם צודק וגם מוסרי... בגמר דבריי אלה השתררה דממה לרגע, ומיד אחר כך צעקו הפלשתינאים: "ומה עם האינדיאנים? מה תשיב לילידים האינדיאנים?"

השבתי להם בנחת: "אילו הייתי אזרח ארה"ב, והיו פונים 3 מיליון אינדיאנים וטוענים 'זוהי נחלת אבותינו' - הייתי מציע לנשיא ארה"ב

להקים על שטח של 1% מאדמת ארה"ב - מדינה אינדיאנית עצמאית... הפלשתינאים השתתקו, אבל האמריקנים הנוצרים הגיבו בתשואות ממושכות - כי פתרתי להם בתשובתי את הבעייה האינדיאנית המעיקה...

אילו הייתה לנו כיום הסברה לאומית ראויה (כפי שהיתה לנו לפני קום המדינה, ובזכותה זכינו בתמיכת רוב האומות בהקמת מדינה יהודית בא"י) - אולי היינו מסוגלים ללמוד משהו מועיל מן הקשר הרֶטוֹרי וההיסטורי המוזר שבין בלפור והאינדיאנים...

בסוד שיח

כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות

נשמח לקבל תגובות והערות מהקוראים בדוא"ל: besod@013net.net

עיצוב ועריכה גרפית:
גיל ויין עיצוב גרפי
אימייל. gilwein26@012.net.il